

ШИНТА, ИНИШЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 7.

ЖОЇ, 15. ФЕВРЪАРИЙ.

1851.

ИСТОРИА ЧИВІЛІСАЦІЕЇ ЕВРОПЕНЕ.

(Фрмаре).

Съмарѣѣ.

Объект ал лекціеѣ. — Фігате а чивілізаціеѣ античе. — Верігате а чивілізаціеѣ модерне. — Съперіорітатеа са. — Стареа Европѣ ла кьдереа имперіалѣі roman. — Препондеранца четъцилор. — Дичеркаре де реформѣ політікѣ прін дитъраціѣ roman. — Рескрипт а лѣі Хоноріѣ ші Теодосіѣ II. — Пътереа пшмелѣі имперіалѣі. — Еклесіа крештіѣнѣ. — Диверселе стърі прін каре а трекут еа дн ал чинчалеа секол. — Клерѣа дн фонкціѣле пшчипале. — Бана саѣ реа инфлунѣа а еклесіеѣ. — Барбаріѣ. — Еї дитродѣк дн летеа модернѣ сімдментѣла не атърпъріѣ персонале, ші дикнареа отълѣі кьтрѣ от. — Ресъмат ал диверселор елементе алле чивілізаціеѣ ла дичепѣтѣла секолѣлѣі чинчѣ.

Note.

1) „Хоноріѣ ші Теодосіѣ, Азгъсті, пентрѣ Агрикола префектѣла Галлілор.

„Асвпра саятаріилор инстръкціѣ че ам дат магніфіченціеѣ тале, дитре алте информациѣ диведерат фолосіторѣ репъблѣіеѣ, декретѣм на дн перпетѣ съ айѣ пътере де леѣе, діснозиціѣле зрѣтѣторѣ, ла каре вор тревзі а се свъпъне локъиторіѣ провинціилор пѣстре*) ші каре сънт астфеалѣ дн кьт ші еї дъсшѣ ар фі пѣтѣт а ле дорі, ші а ле чере. — Фіиндѣк пентрѣ motive де фолосінѣ пѣвѣлѣк саѣ пріватѣ, пѣ пѣтаѣ дн фіекаре провинціе, чі ші дн фіекаре четате, вѣн адецеа ла магніфіченца та фонкціонаріѣ саѣ депътаціѣ спечіалі орѣ

*) Viennosa, prima Aquitana, sekonda Aquitana, Novempopulania, prima Narbonasa, ші провинція Алпілор maritimі.

спре ашѣ да сокотеала, саѣ спре а тракта деспре лѣжрѣрѣ релативе ла интересѣла пронпріетаріилор, пої ам жѣдекат кѣ ар фі фѣрте де кѣвѣнѣцѣ ші фѣрте фолосіторѣ, ка, дичепѣнд дн анѣла ачеста, пѣ фіекаре анн ла о епохѣ фінѣтѣ съ се факѣ пентрѣ локъиторіѣ челор шенте провинціѣ о адънанѣ каре съ се факѣ дн метрополѣ, адѣкѣ дн четатеа Арледор. — Прін ачастѣ инстръкціѣ пої кѣдетѣм де а проведѣа асемеенеа ші ла интереселе ѣенерале ші партіколаре. — Маѣ дитѣѣ прін репъіреа локъиторіилор челор маѣ потавілі дн ілѣстра фіинѣа а префектѣлѣі, афарѣ днѣ съ дакѣ motive пентрѣ орѣндѣвала пѣвѣлѣк пѣла вор фі кіемат айреа, се ва пѣтеа ондѣне асвпра фіекарѣа свѣа пѣла ва фі дн делівѣраціѣ, пѣреріле челе маѣ вѣа пѣтеа съ вор пѣтеа. — Німік дн кѣте се вор тракта ші de termina дѣпѣ о матѣрѣ дікѣсіе пѣ ва пѣтеа скѣпа дн коноштіица врезнеѣ провинціѣ, ші ачеіа чевор фі асістат ла адънанѣ вор фі даторѣ а зрѣта ачелеашѣ репъле де ізстіціѣ ші де екитате. Не лѣпѣгѣ ачестеа, орѣндѣнд ка дн фіекаре анѣ съ се діѣ о адънанѣ дн четатеа Константіна*), крѣдет кѣ фачет зп лѣжрѣ пѣ пѣтаѣ фолосіторѣ ла вѣнеле пѣвѣлѣк, чі днѣкѣ ші пронпріѣ спре а днпълѣціѣ релатіѣле соціале. Дн адевѣр четатеа есте агѣт де вѣне сігъзатѣ, стрѣіні вѣн агѣт де мѣлѣт, ші еа се вѣжѣрѣ де зп комерѣчѣ агѣт де днпѣс, днѣкѣт се вѣд ачі венѣнд тѣте кѣте се продѣк саѣ се фаврѣкѣ айреа. Тѣте продѣкціѣле маѣ репъшѣте алле дн авѣзѣлѣі орѣент Аравіеѣ профъмате, делікатѣѣ Ассіріеѣ, фрѣпѣтѣферѣѣ Африче, велѣі Іспаніеѣ ші Галліеѣ кѣраціѣсе съ вѣзѣ кѣ агѣта дндестѣларе дн

*) Константін чел марѣ ізвѣа фѣрте мѣлѣт четатеа Арледор; еа а ставіліт ачі скаонѣла префектѣрѣѣ Галлілор, ші врѣ асемеенеа аї иѣрѣта ші пѣтѣле, днѣ съ депрѣндѣреа авѣ маѣ мѣлѣт пѣтере дѣ кѣт воіа лѣі.

локъ ачеста, дикът тóте лъкръриле admirate de magnefiçe дн алте пърдї алле лътїї, ачї сѣмънъ ка prodъкте алле теретълвї. Не лъпгъ ачестеа, днпрезнареа Ронълвї къ тарѣ Госканїей апронїе шї фаче маї вечїне дърїле, прїн каре трече чел дїн твїх, шї каре сънт скъдате de чеа de adoїлеа дн cїncocїтъдїле сале. Прїн зрмаре кънд пъмънтъл днтрег пзие днтрх сервїреа ачестїї четъдїї тóте лъкръриле сале челе маї предїоце, кънд prodъкдїїле пардїале алле фїекървїа къпрїнс се транспóртъ ачї пре зскат, не mare, прїн кърсва рїкрїлор, прїн ажъторїа велелор, вълелор шї карелор, към Галлїа нóстръ съ пъ ваъз еа о фачере de вїне дн команда че дъм спре а се конвока о адънаауъ пълвїкъ дн cїнъа ачестїї четъдїї знде се афлаъ резнїте дн оре каре тїп прїнтрхн дар дївїн, тóте пълчерїле вїецеї шї тóте фачїлїтъдїїле кошерчїлвї ? —

Ілзстръ префет Претонїх, (Претонїх фъ префектъл Галлїлор, днтре annї 402 шї 403) пентрх зпїх къдет de лавдъ шї пїлїх de мїнте, а шї ordїнат съ се обсерве костъмъа ачеста; дїсх фїїндкх практика са фъ днтрервїтх дїн пенъсареа тїмпїлор шї domїреа зърпаторїлор, ної am detерmїнат ал пзїлїт тóте вїгóреа са прїн азторїгатеа днделенїе нóстрє. — Аша даръ скъпнъле шї преа амагълїнїх пърїнте, Агрїкола, ілзстра та magnїфїчендъ конформъндъсе дзпъ ачестъ ordонандъ а нóстръ, шї дзпъ костъмъа ставїлїт de predечесорїї твї, ва впне асе обсерва дн провиндїї dїспозїдїїле зрмъторє:

„Се ва фаче кзпоскът твътзор персóпелор опорате дїн фзнкїонарїї пълвїчї, саъ пропрїетарїї domїнїрїлор, шї твътзор жзїлор провиндїїлор че тревзе а се адъна дн консілїх, не фїекаре анъ, дн четатеа Ареллор дн днтрвалъа дела Іделе лвї Агъзет пълъ ла алле лвї Септемврие, зїлеле конвокадїей шї алле сессїей вор фї терmїнате дзпъ воїндъ —

Новем-Попъланїа шї Aquitana секъндъ към шї провиндїїїле челле маї de парте, вор пзтеа, дакъ жзїї лор ворфї днпедекадї de окъпандїї неанърате, съ трїмїгъ дн локъа лор депътадїї дзпне към есте костъмъа.

„Ачеїа, че пъ вор фї днгрїжїт а се дзче дн локъа арътат дн зїлеле прескрїсе, вор пълтї о amendъ каре пентрх жзїї ва фї de чїнчї лївре de

азр, шї пентрх метврїї кърїлор шї алдї demпїтарї*) de 3 лївре. —

„Kредem прїн ачастъ твъсъръ, къ акордъм тарї фолóсе шї о mare фавóре лъкїиторїлор провиндїїлор нóстръ. Авем асеменеа днкредїндареа къ адъогъм къ ачеста спре днфръмсецареа четъдїе Ареллор, ла ферїчїтатеа кърїа сънтет мълт деа торї, дзпъ фрателе нострх шї Патрїчїх.**)

„Дат дн XV алле Календелор лвї Маїх, прїїмїт ла Арлес ла X алле Калленделор лвї Івнїх.

2) Cod. Just. Car. I. tit. IV. De episcopali Audientia §. 26. — Кът пентрх тревїле анъале алле четъдїїлор (саъ пентрх венїтърїле ordїнарїї алле четъдїї, орї пентрх фондърїле провенїтóре дїн вьнърїле четъдїї, орї дїн дарърїле партїколаре, орї дїн легътърї, саъ дїн орї каре алт їзвор, саъ de съ ва тракта деспре лъкръриле пълвїче, орї деспре портърї, орї деспре констръкдїа твърїлор, орї а твърнърїлор, орї деспре ренарадїа пзндїлор шї дръмърїлор, орї деспре продѣсърї, дн каре четате ар пзтеа днтра къ оказїа днтрересърїлор пълвїче саъ прївате,) Ної поръчїїм челле зрмъторє: Преа сфїндїтъа епїскоп шї 3 вървадї къ вьн ренъме дїнтре прїїмїї ат четъдїї съ се адъне днпрезпъ; съ есамїне не фїекаре ан лъкръриле фъкзте, съ аївъ лъаре амїнте ка чеї че кондък саъ леаъ кондъс съ ле твсóре къ скъпнътате, сеїшї деа сокотеала шї съ араге къ шїа' днплїїнт даторїїле дн адмїнїстрадїа саъ дн монъментеле пълвїче саъ а келтвелелор фъкзте ла провїзїї шї ла вьї, саъ орї че съ келтвеште спре днтрецїнереа дръмърїлор, апедъчїлор саъ а орї кървї сервїдїс.

Ibid. §. 30. — Дн прївїнда епїтронїей копїлор de днтъїа шї адао върстъ шї атътзор ачелора кърор леңеа ле дъ днгрїжїторїх, дакъ авереа лор пз се їнтїнде маї мълт de 500 азреї, ної поръчїїм ка съ пъ се маї аштепте пзмїреа премедїнтелвї провиндїей, каре ар адъче тарї кїелтвелї маї вьртос дакъ зїсъл пресїдент п'ар локвї дн четатеа знде ар тревїї съ каъте епїскопїа. Nomїнандїа къраторїлор атънчї тревзїе съ се факъ de къръ маїдїстратъл четъдїї

Днтрх зпїре къ преа сьндїтъа епїскоп шї ал

*) Кърїе се пзтїа корпърїле твнїчїнале алле четъдїїлор romane, шї кърїалї метврїї корпърїлор ачестора че ераъ фóрге пзтерешї.

***) Константїн секъндъа вьрватъл Плачїдїей не каре Хонорїх дн лъасе de колегъ ла анъа 421.

те persóne revestite къ днсьрчинъри пълвече, дакъ четатеа аре маї мълдї. —

Ibid. C. I. lit. LV. tit. de Defensoribus. §. 8. Ної врем ка дефенсорїи четъдилор фóрте віне дн-вѣдациї дн сънтеле містере алле крединцеї орго-доксе, съ фіе аленї шї ашезадї де кътръ венера-вілії епископї, клерїчї, нотарїалї, пропрїетарї шї кърїалї. — Кът пентръ інсталяція лор, овор ре-ферї ла глорїоса пѣтере а префетълї преторїалї, ка авторїтатеа лор, съ трагъ дїн скрісорїе де прїї-міре а магніфіченцеї сале, маї мългъ солідїтате шї търїѣ. —

III.

Domnїlor!

Am пѣс днаїнтеа domnїlor вóстрє элементеле фундаментале алле чївілізаціеї европеене, ре-флѣндѣле днсьші дн леагълѣ къдереї імперїалї roman. Мъ воѣ черка акъм съ въ фак а днтреве-деа маї дїн пайнте, кареле фѣсесе дїверсітатеа шї лѣпта лор контїнѣъ, шї къ нїчї згл дїнтрѣнседе нѣ рѣшїсе а domina соціетатеа пóстръ, а о domi-на чел пѣдїн атът де комплект, не кът съвжзгъ не челелалте саѣ ле дпїнсе афаръ. Am рекзнос-кѣт къ ачї стѣ тот карактеръ дїстїнктивъ ал чї-вілізаціеї европеене. Vom днтїшнїна астѣлї іс-торїа еї дн днченѣтѣ съъ, дн секолїи чеї пѣтїм варварї.

Е къ пенѣтїнѣъ, ла чеа дїнтѣѣъ къѣтѣтъръ че vom арѣнка асѣпра ачестеї епохе, се нѣ не факъ днтїнѣрїре о фантъ че сетълъ дн контрадїкціе къ челле че зїсерълм. Дндатъ че ведї къѣта съ афладї каре поції саѣ акредїтат асѣпра антїкѣт-ѣлор Европѣї модерне, ведї афла къ дїверселе е-lemente алле чївілізаціеї пóстрє, прїнчїпїле, мо-нархїк, теократїк, арістократїк, демократїк, тóте претїнд къ ла днченѣт соціетатеа европеелъ ера а лор, шї къ пѣшї маѣ пердѣт імперїал асѣпра еї декът прїн ѣсѣрпадіа прїнчїпелор контрарїї. Чер-четадї тóте къте саѣ зїс асѣпра ачестѣї сѣжет, шї ведї vedeа къ тóте сістемеле прїн каре саѣ днчеркат а днфѣдїша саѣ а еспїка орїдїнїле пó-стрє, тóте сѣдїн predominанца ексклзївї а згїа саѣ а алѣгїа дїн элементеле чївілізаціеї европеене.

Прїн зртарє есте о шкóлъ де пѣвлїчїатї фео-далї, дїн каре чел маї челеврѣ есте D. de Boulain-
villiers, каре предїнде къ дзпъ къдереа імперї-алї roman, паціа конкїстантъ, че апої devenї по-вілімеа, авеа тóте пѣтерїе шї тóте дрептърїе;

къ соціетатеа ера аверєа ачестеї повїлімї; къ ре-ції, апої попóреле аѣ деспоїато де дрептърїе еї; къ organїзаціа арістократїкъ есте форма прїмїтї-вѣ шї адеврѣатъ а Европѣї. Де алѣтѣреа къ а-чєастъ шкóла ведї афла шї а пѣвлїчїстїлор моно-рхїчї, пе Авателе Dubos, спре есемплѣ, каре дїне дїн контръ къ соціетатеа европеенъ ера о аверє днтреатъ а ределѣї, а монархїеї. Реції цертанї зїк еї, къ ерезїтасеръ тóте дрептърїе дела днтѣ-радії romanї; къ фѣсесеръ днсьші кіемадї де кѣтръ антїчеле попóрѣ, към шї де Галлї днтре челелалте; къ еї сїнгърї domina, шї къ тóте конкїс-теле арістокраціеї нѣ ераѣ декът нїште кълѣкрї алле монархїеї.

Маї віне о атреїлеа скóла а пѣвлїчїстїлор лї-вералї, репѣвлїканї, демокрації към ва вої чїпева сѣї пѣтїаскъ; чїтїдї пе авателе Mably; ел зїче къ гѣвернѣл соціетѣдїї дндатъ дела ал чїпчїлеа се-кол а прóвенїт дїн сістема інстїтүдїлор лїверє, дїн адѣварєа óменїлор лїверї, шї къ ера аверєа а понѣлѣї пропрїѣ; къ повїлії шї реції саѣ днпѣв-дїт дїн деспѣрїе лїверѣдїї прїїмїтїве, каре а къ-зѣт къ адеверат сѣнт їзвїрїе лор; днсь dominaрєа а фост а еї ла днченѣт.

Шї маї прѣсѣ де тóте ачестеа претенції мо-нархїче, арістократїче, понѣларє се... претен-ціа теократїкъ а еклезіеї каре зїче днсьші дн вір-тѣтєа солїеї сале, а дрептълї съъ dїvїн, къ со-ціетатеа ера аверєа еї, къ еа сїнгъръ авеа дреп-тѣл де а о гѣверна, къ еа сїнгъръ ера dómna лїдї-тїмъ а лѣтеї европеене dѣсе прїн лѣкрѣрїе салеа кътръ чївілізаціе шї адеврѣ.

Vedeцї акъм дн каре сїтѣзадіе не афлѣт. Ної ам крѣзѣт а рекзнóште къ нїчї згл дїн елемен-теле чївілізаціеї европеене, п' а dominat ексклзїв дн кѣрєл історїеї сале, къ аѣ трїт днтро старє не контенїтъ де вечїнѣтате, де аместїк, де лѣптъ, де трансакціе; шї дела прїмїї поштрї нашї афлѣт опїнїа ачєаста d'а дрептѣл контрарїе, къ адїкъ, дн-сѣшї ла днченѣтѣл, дн леагълѣл пострѣ, дн сї-пѣл европѣї варварє кътарє саѣ кътарє дїн еле-ментеле ачестеа посєдеа днтрег соціетатеа. Шї нѣ пѣтаї днтро царъ, дн тóте дърїле Европѣї сѣнт нїште форме кам дїверсе, дн нїште епохе дїференте фелїзрїгеле прїнчїпе але чївілізаціеї пó-стрє аѣ маїфєстат ачестеа антїпатїче днтре-сіне претенції. Скóлеле історїче че карактерї-рїлм ле пѣтем афла прѣтѣтїденї.

Фапта ачєаста есте днпортантъ Domnїlor, нѣ дн сїне, чї пентръ къ не дескопєре алте фантє карє

ди исторія постръ дин зн лок преа mare. Ди ачеастъ сѣмѣтанеитате де претендїи атът де опъсе деспре посесиа есклзсивъ а птерїи, ди прїма върстъ а Европѣ moderne се аратъ дѡб фапте фѡрте днсетнѣторѣ. Прїма есте прїнчїпа, idea лецїтїмацїеї полїгїче, idee каре аъ жвкат зн mare ролъ ди кърса чївїлїзацїеї европеее. Адѡїлеа есте карактеръл партїкълар ши адевърт ал стърїї Европѣї варваре, ал ачелеї епохе деспре каре авем а не окъпа астези специалементе.

Мъ воїѣ днчѣрка а аъче ла лзтїнъ ачесте дѡб фапте, алле траде трептат дин ачасть лзїтѣ де претендїи прїмїтїве че арътаїѣ.

(Ва зрпа).

Organismъл адмїнїстрѣцївнѣї дїн статъл австриакъ.

(Бртаре).

V.

Афаръ де челе ензмерате ди пречедїнтеле артїкъл, маї есте днкъ о кътъдїме mare де тревї де патъръ полїгїче, че лецїле комънале нъ ле аъ делегат ла сѣ де лзкраре а комънеї, чї ка не несче тревї пропрїетатї ши аша зїкълд ла релѣцївнїле сале domestiche прївїторѣ, ле аъ лъсат ла сѣера де лзкраре а еї чеа патъралъ, чеаа че кърпїнде тѡте къте маї деанрѡне дїнъ де интереселе комънеї ши се пот есекъта днтре марцїнїле сале; къ тѡте ачесте днсъ, фїндкъ еле сѣнт ѡрекът ши полїгїче, спре а delїnїа деплїн дїн партеа аста сѣера де лзкраре а дїрегъторїлор комъналї, пої ши тревїле ачесте vom ензмера не свърт. Де каре се дїнъ:

а) Полїдїа локалъ, чеаа че кърпїнде тѡте ачеле тъсърї превъзгѡре прїп каре се днлътзреаъ вер че ар пътеа перїклїтата вїада, сѣпътатеа, пропрїетатеа ши дн цеперал тот вїнеле ши дїнереа ordїнеї дїн черкъл комънеї; ла каре къ деосевїре се адаоце инспекцївнѣа престе марцїнїле ши септеле де хотаре але пътпътълї, але кътпълї комънеї.

в) Полїдїа де къръценїѣ, чеа че се естїнде ла дїнереа ди къръценїѣ а дрѣтърїлор а страделор — влїдїлор — а пїаделор, а капалелор, а фнпгъпелор, а адънъторїврїлор т. ал. Полїдїа де сѣпътате; ла ервперѣа епїдемїлор, а вѡлелор лїпїчѡсе, а тървърїлор т. ал. антїстїа комъналъ аре даторїѣ сѣ деа дндатъ ди кзнпшгїнда дрѣгъторїлор полї-

тїчї де черкъл, ши сѣ днгрїжеаскъ а се пъзи де локъторїї комънеї ordїнѣцївнїле ши тъсърїле че сарлаа ди асемenea прївїндъ.

в) Полїдїа де страде, адекъ: грїжа ка страделе — влїдїле —, подврїле, пѣпдїле, къїле, сѣ се дїнъ ди вѣпъ старе, ка подврїле не ла гронї, ла повърнїше, апе, сѣ се днтъреаскъ, ка страделе сѣ се лзтїнезе, ка пасаделе сѣ нъ се днкїзъ, прїп зрмарѣ тръсърїле ши кълърїтеа сѣ нъ се опреаскъ ди мїжлокъл страделор, їнфїне сѣ се депъртезе орї че ар пътеа къшъпа нѡптеа къїва не страде вер о непорочїре.

ч) Полїдїа де търг треава кърѣїа е: ка сѣ нъ днгръдъе а се вїнде лзкрърї де пстрѣцъ стрїкате, некѡпте, не сѣпътѡсе, ка сѣ прївегезе тъсърїле спре а нъ се фаче дншелъторїї, ши сѣ днлеснеаскъ копълзкъл мїжлочелор де траїѣ.

д) Полїдїа де сѣрачї; ачѣаста дндаторѣазъ не антїстїа комъналъ, ка сѣ ѡрте грїжъ де сѣрачїї дїн кърпїнскъл комънеї, ка сѣ адмїнїстреze їнстїтвтеле че с'ар фї афлнд їнтемееате пентръ скопърї фїлантропїче; мї къ деосевїре сѣ днгрїжаскъ а опрї чершїторїа де не влїде ши а есронї не чершїторїї че нъ се дїнъ де комънъ.

е) Полїдїа пентръ фок, а кърѣїа кїемаре есте а днпдека апрїндерїле, ерѣпдївнѣа фокълї, ши дъпъ їнстрѣкцївнї а десконерї дндатъ не чел че а ерпнт ши ал стїнде, а днпдека лъцїреа лъї ши аї днлътзра зртърїле.

ж) Полїдїа де зїдїрї, каре аре сѣ чеаръ секърацъ днконтра фокълї дела дорїторїї де а рїдїка нѡве зїдїрї, ши песте тот сѣ днгрїажїаскъ а се нъзи їнстрѣкцївнїле дате ди ачѣастъ прївїндъ, ка сѣ нъ се факъ зїдїрї че ар перїклїта сѣпътатеа, вїада ши пропрїетатеа, ши дн фїне ка дн каселе де нѡв зїдїте сѣ нъ се пъте дндатъ локъїторїї.

з) Полїдїа де моралїтате, чеа че кърпїнде їнсекцївнѣа несте вїртърї ши кърчте, данцърї, ка ѡра дефїнтъ де полїдїѣ сѣ се дїнъ, ка жокърїле де порок, кът сѣнт кърдїле, сѣ се стїрнеаскъ, ка вотрїїле, незеვენлїкърїле, сѣ се таїѣ, кървсърїїле сѣ се педенсеаскъ ш. ал.

ї) Ынфїне полїдїа де слъцї ка сѣ фїѣ провъзъте къ пасърї ши къ атестате де не внде аъ слъцїт, сѣ се дїнъ де токтеалъ ш. ал. сѣ нъ фїѣ трактате тїрвнеште де къртре стъпънї ш. ал.

Антїстїа комъналъ аре дрѣпт, дъпъ §. 122 ал лецїлор комънале, а педенсї кълкърїле тъсърїлор днтоктїте пентръ ензмерателе скопърї къ ванї пънъ ла 1Q фл., ши ла касъ де а нъ пътеа пълтї вї-

поватъл, къ сіліре ла лъкръ комън пъпъ ла 8 зіле; къ тóте астеа антистіа комъналъ аче дитревъин-царе де ачест дрепт ал съз пътаі дн касърі ім-періосе, ші кънд вїноватъл, пе лългъ кълкареа з-неі саъ алтеіа дін сѣс поменітеле дитокмірї, пъ ва фі фъкът ші алъ вїпъ крїміналь.

VI.

Къте ам зіс дн артіколіі пречедінді (IV ші V) дін де сфера де лъкраре а комънелор локале.

Комъна де черкъ ші де дѣуса прїн сінгъла-реде комїтете але комънелор локале алесъл комїтетъ де черкъ аре даторїъ а днгрїжі де тóте ачеле треві че прївескъ ла фолосъл ші інтересъл дитре-гълї черкъ саъ ал маї мълтор комъне локале, към сѣнт п. е. дрѣтърїле, спітаделе дін конпрїска зѣлї черкъ ш. ал. Ші анъме дн компетїнда комїте-тълї де черкъ каде де а адеце дїнтре локзіторїі черкълї вредїндїарї пентрѣ ректїфікареа лїстелор де конскрїпцівне ші пентрѣ а се афла фацъ ла комїсівнеа де асентаре.

Комъна де дїстрїкт къпрїнде тóте комънеле де черк къте с'афлъ дитр'ън дїстрїкт, Тревіле че кад дн компетїнда ачестїа се адмїнїстръ прїн ре-презентації дїстрїктълї, аленї прїн комїтетеле де черкъ, еї аъ зп прешедїнге дн кап. Дн сфера де лъкраре а ачестей репрезентъцізнї кад тóте тре-віле че прївескъ саъ ла дитрегъл дїстрїктъ, саъ ла маї мълте черкърї. Ачеста decide дн касърї де апелъцізнї ші реклъмъцізнї диконтра хотър-рїлор фъкъте декътре комънеле локале ші комъ-неїе де черкъ, се дїделече къ пътаї чеа че с'а-тїнде де нїште треві че кад дн сфера де лъкраре чеа патъралъ (їар пъ ші чеа делегатъ) а ачестор комъне.

Ші анъме репрезентъцівнеа де дїстрїкт аре даторїъ ші дрепт де а вега, ка монїїле ші аве-рїле комънале съ се пъстреже невътъмате.

Прешедїнгеле репрезентъцізнеї де дїстрїкт ор-дїнъ ші дїспъне ка хотърърїле челе лецітїме а ле репрезентъцізнеї съ се днфїїндезе.

Антистіїле комънале аъ съ съ днгрїжеаскъ дикъ ші де алте треві пълїче, ші а пъме дн мълте прївїнде днлеснек тревіле треvнелелор ждїкѣторестї. (Ачі прескъргъм ачаста матерїъ пълъ дънъ дефїнітїва оргънїзъцівне а дѣреї постре, дитр'ачеа в'ом пълїка леціле комънале.

Адресареа Емін. Сале Пърїнтълї Мітропо-літ ал Ромъніей, ла дескїдереа шкóлелор.

Domnilor!

Астъзї есте зіса дн каре се реднчепе карїера дитвѣдътърїлор жнїмеї стъденте, ачестъ зі дар пої о сокотїм зна дін челе маї мълдемїтóре але пóстре, къ къ прїлежъл ачеста, пътем съ еспрї-тїмъ вѣкърїа че сімте сѣфлетъл пострѣ, възънд зп днчепът ал лъмїнілор базат пе морал ші релїціе, елементе каре знеск дитр'нселе прїнчїлърї че фъ-гъдъеск вѣнї четъдєнї ші адеверадї крештїнї, ші каре сѣнт ресълтате але пърїнтентїлор ші днде-лепелор кївзърї, ла каре Преадълъдатъл пострѣ Domnъ къ мълдї анї маї пайнте аъ къцегат: пентрѣ къ маї мълт декът орї каре аъ шгїст къ дн вѣна едъкаціе а дѣнерадїей че креште стъ тот вї-торъл неатълълї, ші къ вѣна едъкаціе есте ачееа че съ дитемееазъ пе моралъ соціал ші релїціос, пентрѣ каре аъ ші дитокміт класе де морал ші релїціе прїн сколі, ші тот де одатъ аъ рекомєдат ла чеа маї де апроане днгрїжіре а Ч. Ефорїі кон-дзіта ші капачїгатеа професорїлор.

Domnilor Ефорї! Алецереа че аъ фъкът М. С. Преадълъдатъл пострѣ Domnъ а пъме сѣвт прївї-гереа Domnїей пóстре дитвѣдътърї скóларїлор, есте о консїдераціе вреднїкъ де днпалъл М. Сале скоп, пентрѣ каре пъ пе дндоїм нїчї към, авънд дн ведере лъмїніле ші експерїенца де каре съл-тедї днзестрадї.

Domnilor професорї! Дъмнеавóстръ сълтедї кърора астъзї вї се днкрєдїндеазъ дін поз сóрта тїнерїмеї ачештїї дѣрї; днсърчїнареа, каре къ кът есте де греа, къ агът é де глорїосъ пентрѣ D-вó-стръ. Есперїїнда треқътълълї вь дъ дн вїитор о изтере маї таре ка съ ексерсацї днпалта D-вóстре нїсіе. Дитвѣдътъръ пъ вь лїпсенте, ші сімтїмен-тъл де пърїндї аї жнїмеї вь есте фамїїлар, прїн зрѣаре пъшїдї къ въръвдїе, дар къ днделенчївне ші модерадїе не мзїтóса кале че вї се дескїде, ка съ кондъчедї ачестъ тїнерїме ла кълмеа аде-въратеї чївїлізациї, де ла каре агърнъ просперїта-теа патрїей D-вóстръ, ші кът пентрѣ сóрта вїїто-рїзълї D-вóстре, лъсац'о ла неадорнїта днгрїжіре а гъверпълї, ла а къръї рекъноштїїндъ ведї къ-пъта дрептърї петъгъдзіте.

Тїнерїлор стъденцї! Воъ астъзї вї се дескїде о поз карїеръ кътръ фєрїчїре, де ведї штї днсъ съ предъвїдї дитвѣдътърїле че къ агъта днгрїжіре

съ пзв днаинтеа вострѣ ші съ кзмпъніці тіпнзл
дн фолосзл вострѣ.

Преадълдзгзл пострѣ Домнѣ ші перінте ал
вострѣ п'аѣ крздат пентрѣ лзминареа ші вїіторїзл
вострѣ, нічі оспенеалл, нічі келтзеалл; ear de ла
вої пз чере декѣт стѣрзїндѣ ші не днчетат сіліп-
дѣ днтрѣ агонїсіреа днвѣдѣтѣрїлор ші а морар-
рзлѣї, фѣрѣ de каре зп тѣпѣр пѣ пѣтаї пѣ поѣ
добвндї de акзт днаинте нічі о фзнкціе пзвлїкѣ
дн патрїа са, дар ва фї ші консїдерат ка о фїїндѣ
петрєвнїкѣ дн соціетате. Тѣте днвѣдѣтѣрїле дн-
токміте пентрѣ лзминареа воастрѣ сѣлт аша de
біне комбїнате, днкѣт ешїнд дїн скѣлѣ днподѣ-
вїці кѣ дѣнселе, пѣтедї днвѣрѣдїша орї-че карїерѣ
вєдї дорї.“

ПРЕЧЕДИНДЕЛЕ АЛЕЦЕРІИ МИТРОПОЛИТЪЛДІ ПЕНТРЕ МОЛДАВІА.

Секретарїатзл статзлзї.

Дн прївїре, кѣ ла 10 а вїіторїї лзні Феврзл-
рїе, зрѣеазѣ а се фаче алецере de мїтрополїт ші
de епіскоп епархїот а дєрїї, се пзвлїкѣ аїче скрї-
сѣреа вїзїрїалѣ. Домнєскзл офїс експлїкатїв, адре-
сат дїванзлзї. Мѣстєскѣ ші програма пентрѣ ачєлѣ
алецєрї.

Іашїї, 31. Іанзарїе 1851.

№. 233. Секретарїзл de стат А. Стѣрза.

Традѣчєреа скрїсѣрїї вїзїрїале адресатѣ кѣтрѣ
Преадълдзгзл Домн, дїн 11 Рєвїзл-Евєл, анзл
1267. (2. Іанзарїе 1851).

Преадълдзгзлте Dómnє !

Дзпѣ мзтареа дїн вїацѣ а мїтрополїтзлзї Мол-
давєї, аѣ черѣт акзт трєвзїнда а се рѣдзї дїн поѣ
мїтрополїт, дзпѣ модзл днтрєвзїндат прєкѣт єсте
кзпоскѣт Днѣлдїшеї Тале ші ла алецєреа мїтро-
порїтзлзї Валахїєї, каре саѣ фѣкѣт дзпѣ векеле
овїчеїзрї шї ашезѣтѣтѣрї. Аша ші акзт, дзпѣ
че се вор адѣпа тодї воєрїї алкѣтѣсєск дїванзл ов-
штєск, шї тодї чєї маї днсетнадї аї клїросзлзї,
шї єгѣменїї пѣмїнтєштїлор монастїрї; Днѣлдїшеа
Та, адѣогѣнд трєї саѣ патрѣ дїн чєї маї вєкї воєрї,
вєї авє вое а днделїні кѣ ачєст кїп пзтѣрѣл тѣ-
дзларїлор єчєштєї адѣпѣрї. Дєчї, пентрѣ ка сѣ се
сєвѣршаскѣ зїса алецєре de кѣтрѣ адзпареа алкѣ-
тзїтѣ, прєкѣт маї сѣс саѣ арѣтат, шї фїе-карє сѣпї
дєє вѣтзл сѣѣ дн сєапдѣ, дн таїпѣ, фѣрѣ а сє-
прїлєжї de нїкѣїре днрївїре дїрєктѣ, саѣ їндєрєктѣ,

саѣ днѣлєсє шї саѣ днкєет днтрѣ тѣте ачєстє
авѣлє днпѣрѣтєпнїтї кѣрдї, шї саѣ дат днпалта
днпѣрѣтєсаска днкѣвїїндаре. Ачєстє грѣвїт а лє
днпѣрѣтѣшї Днѣлдїшеї Тале прїп ачєст днскрїс,
фѣкѣндзлє тогѣдатѣ кзпоскѣтє шї Екс-сале Ак-
мет Ефєндї.

Копїе de пє Домнєскзл офїс кѣ №. 7 дїн 31.
Іанзарїе 1850, кѣтрѣ дїванзл овштєскѣ.

Зрѣмѣнд трєвзїнда а се фаче алецєреа знзїа
дїн епіскопїї Епархїотїї пентрѣ сказлзл мїтропо-
лієї, вакант дзпѣ сѣвѣршїреа дїн вїацѣ а Прео-
сїндїтѣлзї мїтрополїт Мєлєтїе, дзпѣ старєа лз-
крѣрїлор de асѣзїї днтємєєтє пє актзл de ла Бал-
та Літан, шї дн асѣтѣнаре кѣ овїчеїзрїле дєрїї,
зрѣмѣнд днѣлєцєре днтрє авѣїлє днпалтє кѣрдї,
дєспрє модзл сѣвѣршїрєї ачєстєї алецїрї. Ні саѣ
днпѣрѣтѣшїт днпѣрѣтєсаска днкѣвїїндаре а М. Са-
лє Сзлтанзлзї, дзпѣ кзт дн алѣтѣрата традѣчєре
а днскрїсзлзї вїзєрїал сє кзпрїндє.

Прїп зрѣтаре, авѣнд de тємєїѣ а Ні конформта
кѣ прїндїпїлє кзпрїнсє дн пзмїтзл днскрїс, шї а
днделїні адзпареа алєгѣторє дн тѣрдїні пзтѣ-
рзлзї алєгѣторїлор, адѣнтат шї дн прїндїпатзл дн-
вєчїнат а Валахїєї, днтр'о потрївїре кѣ днпрєцїз-
рїрїлє ачєштїї дєрїї, фачєт кзпоскѣт дїванзлзї: кѣ
адзпареа зрѣеазѣ а фї алкѣтзїтѣ, а) de тѣдзл-
рїлє дїванзлзї овштєск. в) De ачєї маї днсѣт-
надї а клїросзлзї шї de Егѣменїї пѣмїнтєштїлор
монастїрї, карє сѣлт ачєштїа :

Архїєрєї.

Мєлєтїе Cardion, Мардарїє Анамїас, Ієстїн
Едїсіє, Генадїє Трїполєос, Кєсарїє Сїнадос.

Архїмандрїцї Егѣменї.

Мєлєтїє Ієстратї, Вєніамїн Канано, Нікон Міро-
нєскѣ, Іосїф Рѣшканѣ, Фїларєт Скрїван.

в) De кѣтє патрѣ воєрї дїн фїе-карє дїн чєлє
днтѣї ранѣрї, дзпѣ днвєкїтє шї анзтє :

Логофєдї.

Теодѣр Балнїѣ, N. Кантакззїно, Констант. Мавро-
кордат, Алекс. Маврокордат.

Ворнїчї.

Георгїє Костакї, Іоан Кантакззїно, Георгїє
Стѣрдза, Ласкар Кантакззїно.

Хатманї.

Александрѣ Росєт-Роузнованѣ.

Вїстєрнїчї.

Нїколаї Росєт-Роузнованѣ.

Постелниці.

Manzia Drăgăci, Grigori Karpi, Grigori Kodreanu, Georgie Diamandi.

Ачеастъ адънаре, prezidivtă de чел маї векиѣ воер, ши ашме: Даї министеръ din пъзиторъ, президентъ диванълѣ овштескѣ логоф. Constantin Cărdăza, съ ва дитрѣи ла 10 а зрѣторѣи лѣи Фебраріе, дн сала сеандімор диванълѣ овштескѣ, ши ва пъши ла алецере де мітрополит, дъпъ рѣдъеала пъзітѣ, ши ашме кзпрінсѣ дн инстрѣкціале, че Даї президентъ ва днфѣдоша адъитрѣи.

Преосѣиндіи епископѣ епархіидѣ нъ вор фаче парте ла ачеастъ адънаре.

Афаръ де тѣдълъріале адъитрѣи маї сѣс щитате, нѣме нъ ва дитра дн локалѣ сеандеї пъпъ ла сѣвършіреа операціеї алецереї.

Ачесте операціи съ вор днчепе дн зѣа хотърътъ, ла 10 чеасѣри димінеада. Дъпъ алецереа мітрополитълѣи din епископѣ епархіидѣ, Даї президентъ адъитрѣи Ні ва адъче ла кзпоштіндѣ прін анафора резълтатъла вотърімор, каре дитрѣиндъсѣ де кѣтръ Ної, адънареа фъръ а сѣ днпръштѣе, ва пъши дндатѣ кѣтръ алецереа зѣи епископѣ дн локалѣ че ва рѣтъне вакант, дъпъ ачечашѣ рѣдѣіалъ че саѣ пъзіт ши ла алецереа де мітрополит.

Дитрѣтѣшинд ачеста диванълѣ спре регълъ, нъ де прісос сокотім а кема а са лзаре-амінте асѣпра гравітѣдеї овіектѣлѣи де таре кзвііндѣ, че атърпъ де ла а лѣи конлзкваре. Ъа дндемпѣт даръ, ка сѣ се повъзѣаскѣ де дѣхѣа лініштеї ши а вѣнеї рѣдѣеле, ши сѣ се пѣтрѣндѣ де сімдірі, патриотіче ши де крештінештѣ кзѣетърѣи дн алецереа челор маї вреднічѣ дъпъ а лор днсѣшпѣре, де а фѣ пъши дн капъла кліросѣлѣи дѣреї, спре немірѣта повъдѣіре а тѣртеї дѣховнічештѣи ши спре чінстїреа сѣ. поастре вісерічѣ.

Баладъ ла салтѣа roman арделеанѣ.

Фрѣнзѣ verde, плонѣрѣи палте,
Даї фечіорѣи л'а нѣстре салте
Ши жѣкацѣ, ка пара'н фок,
Ерезітѣа Romeї жок.

Ъста л'а жѣкъ тот романъла
Прін четате ши дѣрапъла;
Тот ачеста 'н Палатін
Салїи дн жѣкаѣ дивіні.

Сѣс о датѣ 'нтр'о зпѣре
Тѣтъ лѣмеа сѣ се тіре,
Кѣ ши аспрїи тімпнї ла дінді
Стрїнс не леагѣ де пѣрїндї!

Казѣтъ 'н окї фегїдѣ вълндѣ,
Бадѣа саре ши с'авълтѣ
Ши ла жок ши ла дѣштан,
Ел с'аратѣ кѣ і roman.

Копїлцѣ окѣешїкъ
Ъте! жѣнїи кѣм дѣмїкъ;
Тот аша ла ҃агаган,
Ши дѣмїкъ ла тіран.

Спренченатѣ, алѣтъ 'н фадѣ,
Вїда Romeї е тѣреадѣ;
Сѣс дн пѣлѣре кѣ тодї
Алѣ Ромѣлѣс неподї!

Ши маї сѣс! ероѣ romane,
Кѣнд днї зїдї де чердї дѣштане;
Ъте аша, ши кѣнд вїн пѣорї,
Пентрѣ пацїе се морї!

I. M—нѣ.

ШОЛДАНЪ ВЕТЕАЗЪ.

de D. В. Alexandri.

(Ла рїдікареа перделеї Шолданѣ е де стражѣ лѣгѣ о герїтѣ, не о пїацѣ таре. — Ел катѣ днпреїтѣрѣ, ласѣ пѣшка, ши вїне дн фаца пѣвлїкѣлѣи ши кѣтъ:)

Еѣ сѣнт Шолданѣ ветеазѣла
Din коло де ла Бреазѣла,
Soldat de оастеа поѣтъ.
Че'мї зїк воїнік кѣтъ поѣтъ,
Дитр'о зї дн пакате
Мї аѣ нѣс зп сак не спате
Ши каска аста'н кап,
Дн каре нїчї нѣпкан
Ши т'аѣ трѣнтїг ла пѣтър
К'о пѣшкѣ греа де зѣтър,
Кѣ трѣнѣла дн мїндїр
Кѣ вълндї ічї ла кїмір.
Ш҃аної мї аѣ зїс: Шолдане
Сгѣї смїрна цопѣрлане!
Кѣ дѣакѣм ештї солдат.
Soldat! Вълзшї пакат!

Оф дѣмне! воїерѣи дѣмпевѣстрѣ . . . сѣ нъ вѣ фїе
ворѣтъ кѣ сѣтъраре . . . адекъ дѣ . . . de zinde eram
om de оmenіе ка тодї пѣтънтенї . . . кѣ сѣкман,

кѣ опінчі, кѣ ідарі, кѣ пене де пѣзи ла пѣлѣріе,
м'аѣ лѣат вѣи теафѣр дін сат, шім'о свѣит, ші м'о
скімоносіг ші м'о тѣне кілѣг де ар ріде кіар ва-
біле де міне (арѣтѣндѣші капѣа тѣне:) Дѣ, пофтім
де відеу кап де ротѣи е аіста? . . . паркѣ м'о
смѣат рѣсалиле, ші м'о пѣскѣт вовочіі . . ва пѣ
зеѣ адікѣ кѣи с'ар прінде шага дѣ о парте . . дрепѣ
сѣ вѣ спѣи

Фрѣнѣ верде, верде, верде,
Де м'аці креде, креде, креде.

Міі дестѣл,
Зѣѣ дестѣл,
Ші'сѣ сѣтѣл,
Преа сѣтѣл,

Де касартѣ ка дѣ о кѣшкѣ,
Ші де мѣстрѣ, ші де пѣшкѣ,
Кѣчї міі дор де пѣлѣріе
Ші де сарѣа дін кѣмпіе!
Валеѣ, валеѣ! ініміоарѣ,
Ка мѣргѣа свѣарѣ, свѣарѣ.

Аша зеѣ! . . . дѣпѣ че м'о стрѣнс вѣртос дн кіпчі
ші м'о днѣсгат де зп партак, апоі м'о скѣс ла
мѣстрѣ . . . ші кѣт дїі зілїаа допѣлїї де маре
тѣ дін ла соаре ка пе зп кокостѣрк еа аша . .
пѣмаі днтр'ѣи пічїор . . . (сѣ пѣне днтр'ѣи пічїор)
зіче кѣ сѣ м'о днведе а фаче марш . . зна . .
а . . а . . а . . шїі дѣ . . шїі дѣ кѣт іе гласѣл
. . . о діне зна ші вѣиѣ кіар ка зп палатар кѣ ісѣ
ла вісерікѣ . . зна . . а . . а . . доѣ (скїмѣвѣ
пічїорѣл: ш'апоі іар сѣ мі те'пінгѣ пѣкатѣл сѣ
те клатїні . . валеѣ! тѣтѣліка теа! ждї тоарпѣ
піште пропеле ла фѣлїї де'дї стрѣмѣта капріорїі
. . ва пѣ зеѣ, адекѣ кѣи с'ар прінде шага де о
парте, пѣ'мі ера маі віне міе ла царѣ? ла локѣшо-
рѣл меѣ? знде трѣїам дн тікпѣ де азї пѣпѣ тѣне
ші тѣ дрѣгостеат кѣ Мѣрїзка . . пѣ кѣпїштедї
пе Мѣрїзка? фата лѣї тош Трохіп Цѣарѣ-Лѣнѣгѣ?
. . Мѣрїзка чеа кѣ окї чеакѣрї . . (рѣміпѣндѣсе:)
міі іовнїкѣ міе! че пѣїѣ де фатѣ! с'о сорѣї кѣ
ліпѣра

Кѣнд ла воіереск еѣ вара,
Мѣ тѣнчїам терѣѣ,
Ші венїамѣ остенїг сеара
Ла бордеїл меѣ.
Мѣрїзка чеа кѣпїнте
Іовнїка теа,
Днті сѣрїа доп днпїнте
Ка о тѣртѣреа.

Хопа, дѣпа, дѣпа, лѣпа,
Амѣндої кѣптам,
Хопа, дѣпа, дѣпа, лѣпа
Рїдеам ші жѣкам.

Даної іар ла сѣрѣзѣтѣре,
Ла паштї, ла флорїі,
Ла клакѣ, ла шѣзѣтѣре
Ла кѣлес де віі.

Кѣнд де о датѣ'нченеа хора
Сѣ пе фї вѣзѣт,
Кѣи сѣреат де о датѣ фора
Кїар де ла'нченѣт.

Хопа, дѣпа, дѣпа, ш. ч. л.

Дар апоі ворѣа чеа: чїкѣ пѣї дн тѣте зіле-
ле паштеле, днтр'о зі кіар дін тіжлокѣл хорїі м'о
зпфлат пе сѣс ка сѣ ме деа ла міліцѣ, чїкѣ, сѣ
тѣ факѣ вітеаз ка Стефан Бодѣ віетѣл Сте-
фан Бодѣ, зндеї сѣ тѣ вадѣ фѣкѣнд мѣстрѣ ші
сѣ се вѣкѣре пѣшка ла з тѣр! (їе пѣш-
ка ші фаче мѣстрѣ) пѣшка ла стра . . жѣ, ла пі
. чїор пѣшка ла з тѣр! марш рап-
таплан, раптаплан, план, план. (фаче марш) атѣ-
та'мі плаче ші міе . . давабана кѣнд днчене а
вате ші кѣнд днчене ші мѣжіка а кѣпта штїї?
. . . тѣ фѣрїкѣ піп івїмѣ, мі с'апрїнд окїі ка дої
жератїчї шї'мі трече де дор де а касѣ . . атѣнче
зеѣ кѣм'аш вате, да м'аш вате пѣп ла тоарте
пентрѣ ка сѣ анѣртѣ дара астѣ вѣпѣ каре тѣ хрѣ-
пеште . . атѣнчї зеѣ кѣи сар прінде, шага
де о парте, зїт ші пе Мѣрїзка ші тѣ сімт кѣ а-
девѣраг

Кѣ сѣлѣ Шоладанѣ вітеазѣл
Дїпколо де ла вѣразѣл,
Де ші де ѳсте позѣ,
Воїнік днсѣ кѣт позѣ.
Атѣнче кѣ тѣндрїе
Мѣ вѣд ла солдѣдїе
Кѣ воїѣл іста'н кап
Де ші пѣл преа днкап,
Воїос тѣ пѣї ла пѣшѣр
Кѣ пѣшка теа деа зпѣр.
Шї'мі плаче ісг мїндїр
Ші пѣлѣмѣї дін кімір,
Атѣнчї ротѣи кѣ фалѣ .
Ашї да дн фок павалѣ,
Сѣ апѣр дара теа
Дѣ орї че невоїе греа.

(Сѣ днкіпѣ ла пѣвлїк остѣнѣпїте, пердеаа каде.)